EBÛ ÖMER HÂŞİMÎ (Kâsım bin Ca’fer Basrî)

Hadîs ve Şafiî fıkıh âlimi. Ebû Ömer künyesi olup ismi Kâsım bin Ca’fer bin Abdülvâhid bin Abbâs bin Abdülvâhid bin Ca’fer bin Süleymân bin Ali bin Abdullah bin Abbâs bin Abdülmuttalib’dir. Emîr Ca’fer bin Süleymân’ın oğullarındandır. Abdullah bin Abbâs’ın (r.anhüm) soyundan geldiği için Abbasi ve Hâşimî, Basra’da oturduğu için Basrî nisbet edildi 322 (m. 934) yılında doğdu. 414 (m. 1023) yılında vefât etti.

İlim silsilesi Resûlullaha (aleyhisselâm) kadar dayanan ve Ehl-i Beyt’ten bir ailenin evlâdı olması, onun küçük yaşta ilimle uğraşmasına vesile oldu. Din ve âlet ilimlerinde temel bilgilere sahip olduktan sonra, yüksek ilim sahiplerinin meclislerine devam etmeye başladı. Abdülgafûr bin Selâme Hımsî, Muhammed bin Ahmed Esrem, Ali bin İshâk Mâderâni, Ebû Ali Lü’lüî, Yezîd bin İsmâil Hallâl, Muhammed bin Hüseyn Za’ferânî Vâsıtî, Hasen bin Muhammed bin Osman Fesevî ve daha birçok âlimden ilim öğrenip hadîs-i şerîf rivâyet etti. Dört mezhebin fıkıh bilgilerinde âlim oldu. Şafiî mezhebine göre fetvâ verirdi. Basra’ya kadı ta’yin edildi. Hadîs-i şerîf ilminde mütehassıs olup, rivâyetinde, sağlamlığı ve ilimdeki ehliyeti, âlimler tarafından kabûl ve takdîr edildi. Hadîs ilminde “Basra’nın müsnedi” oldu. Bağdad ve Basra’daki ilim meclislerinde hadîs-i şerîf okuttu. Bağdad’da Başkadı Ebû Muhammed bin Ma’rûf ile sohbet etti. Zaman zaman Basra’dan Bağdad’a gelir, mühim da’valarda, kadılara mes’elelerin hallinde yardımcı olurdu. Bütün işlerinde Allahü teâlânın rızâsını kazanmak için çalışır, insanların huzûr ve saadetini temin için gayret ederdi. Mahkemelerde mes’elenin adâletli bir şekilde halledilebilmesi için bıkmadan yorulmadan büyük gayretle çalışırdı. Her sözünde ve işinde ilminin ve dirayetinin üstünlüğü açıkça görülürdü. Vaktini, ibâdet etmek, ilim öğrenmek ve öğretmekle geçirirdi. Müslümanlara nasihatlerde bulunur, dinlerini doğru olarak öğrenmeye ve öğretmeye teşvik ederdi.

Birçok talebe yetiştirdi. Ebû Bekr-i Hatîb Bağdadî, Ebû Ali Vahşi, Hennâd bin İbrâhim Nesefî, Süleym bin Eyyûb Râzi, Müseyyib bin Muhammed Ergıyâni, Ebü'l-Kâsım Abdülmelik bin Sagabe, Ca'fer bin Muhammed Abbadânî ve daha birçok âlim kendisinden hadîs-i şerîf öğrenip ilim tahsil ettiler. Hatîb-i Bağdadî ve Kâdı Ebü'l-Abbâs Ahmed bin Muhammed Ebyurdî de ondan Sünen-i Ebi Davud'u okudular. Talebeleri de hocaları gibi halka doğruyu gösterip, doğru yolda olmaları için nasihat ederlerdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-5, sh. 310

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 1057

3) El-Bidâye ven-nihâye cild-12, sh. 17

4) Târih-i Bağdâd cild-12, sh. 451

5) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 201